

Quin nom més rar!

La valona, *Tringa glareola*

El nom genèric és comú a moltes espècies de camallargs i prové del grec Tryggas (també pronunciat Tryngas), variant del mot Pygargos que era el nom que Aristòtil donava a una au imprecisa "que es trobava prop de l'aigua i era de la mida d'un tord". Com es pot veure, és una descripció que s'ajusta a un parell de cents d'espècies d'aus que freqüenten la mediterrània oriental. Etimològicament, pygargos vol dir de natges blanques, en referència al carpó blanc de moltes espècies de limícoles. Com ja haureu deduït, també és el nom en espanyol de les àguiles marines del gènere *Haliaeetus* anomenades pigargos. *Glareola* ve directament del llatí glareā, grava, i és on, suposadament, viu l'au. Entre els noms vulgars en diferents idiomes hi ha un fet que crida l'atenció i és la referència al bosc. És una de les espècies de limícoles

que cria als boscos boreals prop de rierols i petites basses vorejades de vegetació densa. De vegades, cria als arbres a nius vells de tords o d'altres espècies. En anglès, l'anomenen Wood sandpiper (flautista del bosc), en italià Piro piro boscherecchio (camallarg bosca), en francès Chevalier sylvain (cavaller selvàtic) i en neerlandès Bosruiter (camallarg bosca). En altres idiomes, els noms fan referència a la semblança amb la becassineta (*Tringa ochropus*) i l'anomenen bastard de la mateixa manera que es fa amb el rossinyol (*Luscinia megarhynchos*) i el rossinyol bord (o bastard) (*Cettia cetti*). Així, en castellà és Andarrios bastardo, en gallec Bilurico bastardo i en portuguès Maçarico-bastardo. En basc, el nom Kuliska pikartia deriva de pikart, la mongeta pintada, el dibuix de la qual és semblant al favat del plomatge de l'au. El

Per **Pere J. Garcias**

nom en català no està prou documentat o, si més no, no n'he pogut trobar referències de l'origen. Potser fa menció del lloc d'on es pensa que vénen, Valònia, la regió francòfona de Bèlgica, però és una simple suposició. Per ventura el filòleg que posà nom a l'au tenia informació privilegiada de qualque anellador! •

PERE J. GARCÍAS

I aquí, què hi veus?

Què ens diuen els detalls de la imatge sobre aquest auell?

Per **Pere J. Garcias**

1 El bec molt curt i la boca molt ampla ens indica que és un menjador d'insectes en vol com les oroneilles i les falzies.

2 L'ull molt gros és una adaptació de l'au als nivells baixos d'il·luminació, com correspon amb els seus costum crepusculars. De fet, quan és més actiu és just després de pondre's el sol i a trenc d'alba.

3 La coloració general del seu cos és molt críptica, i quan està posat a terra o en una branca d'un arbre passa desapercebut i es confon amb la fullaraca i l'escorça. Aquesta discreció se complementa amb la immobilitat de l'exemplar.

4 La coa llarga és una adaptació al seu estil de vida. Per caçar, vola entre els arbres encalçant grans insectes nocturns. Per això, requereix una bona maniobrabilitat: aquesta coa li permet fer girs amb molt poc espai.

6 El collar blanc és el dibuix característic en aquest grup d'aus. Les diferències en l'extensió del blanc i petits matisos en el color són característiques individuals que no tenen valor per determinar ni l'edat ni el sexe de l'au.

5 Les potes curtes li impedeixen posar-se en una branca com un auell i sovint s'atura a terra. Quan ho fa en una branca, la tria gruixuda i hi adopta una postura longitudinal i no transversal. De fet, l'enganapastors (*Caprimulgus europaeus*) és una espècie de nidificació terrestre i pon els ous directament en terra sense fer niu.

Un racó per descobrir

El barranc de Son Fideu

Text i fotos, **Joan Florit Sans** - Societat Ornitològica de Menorca

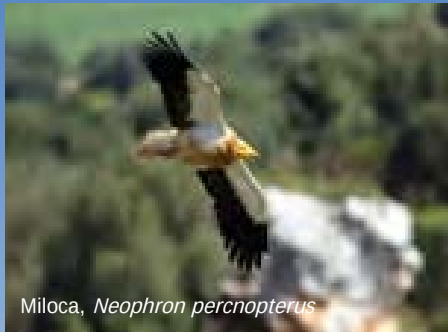
El barranc de Son Fideu és un paratge impressionant situat al terme de Ferreries. Per arribar-hi, abans haurem de passar per Son Mercer de Baix, on es troba un dels nombrosos poblat talaiòtics de Menorca. Aquest poblat és just damunt del penyal i això dona una vista panoràmica realment espectacular de tot el barranc.

De grans parets de pedra calcària com tots el de la costa sud, el barranc alberga nombroses coves on s'han trobat restes arqueològiques. La millor època per visitar-lo és durant la primavera, quan el cirerers i altres arbres de fruita, que se semblen a la part baixa, estan en flor. És tot un espectacle! Si

l'excursió es fa durant l'estiu, al final del camí podrem gaudir de la platja de Trebalúger, una platja verge de gran bellesa.

També hi podem trobar l'om (*Ulmus sp*) i la murta (*Myrtus communis*) més grossos de l'illa, a més d'una gran varietat de flora amb endemismes com l'única orquídia endèmica de Balears, l'*Ophrys balearica*.

Quant als ocells, el premi se l'emporta la miloca o aufrany (*Neophron percnopterus*), que ha fet d'aquests barrancs (barranc de Son Fideu, barranc de Son Fonoll, barranc d'Algendar...) el seu lloc de cria. Menorca té una colònia sedentària d'aquest rapinyaire, que a altres llocs es comporta com a migrant, amb unes 50 parelles reproductores, de costums gregaris i que s'arreglen per dormir a les coves, forats i parets dels barrancs. Aquesta població és objecte d'estudi per mitjà de l'anellament i seguiment d'alguns exemplars i la col·locació de radiotransmissors, de la mateixa manera que es fa des de fa uns anys amb espècies com el milà reial (*Milvus milvus*) i, darrerament, en estudis amb els corbs (*Corvus corax*). Falcons (*Falco peregrinus*), xorics (*Falco tinnunculus*), soters (*Hieraaetus pennatus*) i la mèrlera blava ó pàssera (*Monticola solitarius*), són altres dels inquilins d'aquest barranc. •

Miloca, *Neophron percnopterus*

La Societat Ornitològica Menorquina organitza i prepara excursions ornitològiques per visitar i gaudir de les riqueses faunístiques i culturals d'alguns llocs de Menorca. A totes les sortides ens acompanya algun guia expert que ens explica les característiques i un poc d'història del lloc que visitam. Si vols apuntar-te a les sortides, posa't en contacte amb nosaltres: www.menorcason.org